

ضرورت تشکیل پرونده شخصیت در دادرسی اطفال و نوجوانان بزهکار از دیدگاه زنان کارشناس

لاله عاکفی^۱، امیر ایروانیان^{۲*}، امیرپاک نهاد^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۲/۲۲ صص: ۱۳۸-۱۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۷/۲۴

چکیده

هدف این پژوهش بررسی لزوم تشکیل پرونده شخصیت در مورد اطفال و نوجوانان بزهکار در اجرای اصل فردی سازی کیفر با در نظر گرفتن شناخت ابعاد مختلف این پرونده (از لحاظ زیستی، روانی و اجتماعی) در نظام حقوقی و قضایی ایران است. روش مورد استفاده، روش توصیفی-همبستگی و هدف، کاربردی می باشد. جامعه آماری یکصد نفر از وکلای دادگستری، جامعه شناسان و مددکاران اجتماعی، روانشناسان و روانپزشکان زن، فعال در حوزه حقوق کودک می باشد. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه پژوهشگر ساخته است. داده ها با استفاده از نرم افزار spss در دو بخش توصیفی و تحلیلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج حاصل از این تحقیق، حاکی از آن است که شناسایی شخصیت اطفال بزهکار تأثیر بسزایی در فردی کردن مجازات، شناخت علل جرم زا و جامعه پذیری مجرم پس از تحمل مجازات دارد. لذا تشکیل پرونده شخصیت در کنار پرونده کیفری، امری ضروری و اجتناب ناپذیر در سیاست جنایی ایران می باشد.

واژه های کلیدی: پرونده شخصیت، سیاست جنایی ایران، نظام دادرسی اطفال و نوجوانان بزهکار، زنان کارشناس.

^۱ دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی، گروه حقوق، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران.

^۲ استادیار گروه حقوق، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران.

^۳ استادیار گروه حقوق، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران.

* نویسنده مسول مقاله: amir_iravanian@yahoo.com

مقدمه

تشکیل پرونده شخصیت یکی از دست آوردهای جرم شناسی نوین در حقوق کیفری در راستای کمک به بازاجتماعی شدن مجرم است که در قوانین کیفری جدید نیز نمود پیدا کرده است. به بیان دیگر برای اتخاذ کیفر منصفانه، مطالعه شخصیت مجرمان از اهمیت ویژه ای برخوردار است و این شخصیت به تناسب تفاوت در روان، جسم و محیط پیرامون هر فرد متفاوت است، لذا ضرورت تشکیل پرونده شخصیت بزهکار در امور کیفری از ضروریات یک دادرسی عادلانه کیفری است و به قاضی اجازه می دهد تا با توجه به شخصیت مجرمانه جهت کمک به بازاجتماعی شدن و یا مجازات های تکمیلی، وی را در این امر کمک نماید. بدین سان قضات و دیگر دست اندرکاران نظام قضایی می توانند با تشکیل پرونده شخصیت به تحقق اهداف نظام کیفری و عدالت ترمیمی که همانا تحقق عدالت و صلح اجتماعی و بازپذیری بزهکار است، کمک نمایند.

شخصیت، مجموعه عوامل باطنی یک شخص از احساسات، عواطف و افکار است. به عبارت دیگر شخصیت عبارت است از مجموعه ای سازمان یافته و واحد، متشکل از خصوصیات نسبتا ثابت و پایدار که یک فرد را از فرد دیگر متمایز می سازد (Karimi, 2005:17). جامعه شناسان، بررسی دیدگاه ساختمان فرهنگی و عوامل سازنده آن را که تشکیل دهنده افکار اخلاقی فرد به شمار می رود، بوجود آورنده شخصیت انسان می دانند. طبق این تعریف برای شخصیت هر فرد عوامل مختلف فرهنگی که بر وی تأثیر گذاشته باید مورد شناسایی قرار گیرد (Mazlouman, 1977:144).

اما شخصیت در حقوق جزا عبارت است از سازمان تکاملی از خصایص روانی و بدنی آدمی، اعم از ذاتی و مكتسب که جمعا معرف هویت فرد است و او را از سایر افراد جامعه به طور روشن متمایز می نماید (Nourbaha, 1999:192).

به لحاظ تاریخی می توان انتشار کتاب انسان بزهکار توسط لمبروزو^۱ استاد پزشکی قانونی در سال ۱۸۷۶ در ایتالیا و بنیانگذار مکتب تحقیقی را، فصل نوینی در توجه به شخصیت و حالت خطرناک بزهکار در رویارویی با بزه ارتكابی دانست. لمبروزو انسان شناسی کیفری را بنا نهاد و جرم ارتكابی جای خود را به محاکمه شخص مجرم داد (Shambayati, 1995:190). مکتب تحقیقی، شخصیت را بر مفهوم جسمانی و روانی آن گرفته است و هرگونه تحولی را در آن وابسته به دگرگونی هایی می

¹ Lombroso.

داند که در جسم و روان انسان حاصل می‌گردد. شناسایی شخصیت بزهکار با پافشاری بر اینکه هر بزهکار به لحاظ شخصیتش باید تحت رژیم کیفری خاصی قرار داده شود مورد تأکید مکتب تحقیقی است. بعد از آن، مکتب دفاع اجتماعی نوین، بحث توجه به شخصیت را پیگیری نمود. اصلاح و معالجه بزهکار برای حفظ اجتماع از گزند های مجدد او و بازگرداندن مجرم به اجتماع و احترام به شخصیت او، موضوع اصلی سیاست جنایی این مکتب است. مارک آنسل^۱ بنیانگذار این مکتب معتقد است در دادرسی جزایی فقط پرونده کیفری که مشتمل بر اوصاف و کیفیت فرآیند مجرمانه می‌باشد، ملاک نیست و باید پرونده دیگری در کنار این پرونده قرار گیرد که منعکس کننده اولاً، ساختمان جسمی، زیستی بزهکار، نحوه کار مغز، غدد مترشحه داخلی و امراض وی باشد و ثانیاً، در آن وضعیت روحی و روانی بزهکار به طور دقیق تعیین گردد. در واقع علت بررسی پرونده شخصیت این است که به جای زندان ها، مراکز اصلاح با امکانات تربیتی و بازپروری ایجاد شود (Najafi Tavana, 2009:16).

مجرمین تحت تأثیر عوامل مختلف مرتکب جرم شده اند که شخصیت مجرمانه آنها را تشکیل داده است. علت بروز بزهکاری

معمولاً علت واحدی نیست. بزهکاری باید از تمام جهات مورد بررسی قرار گیرد، از جمله مشکلات جسمی و روانی که فرد با آن مواجه است. از جنبه روانشناسی گاهی بزهکاری را نتیجه ناکامی و تعارضات شدیدی می‌دانند که کودک در حال رشد به شدت از آنها رنج می‌برد. لذا روانشناسان اهمیت زیادی را برای روابط بین والدین و فرزندان برشمرده اند، زیرا محرومیت از وجود والدین بخصوص مادر، عامل بزرگی است که می‌تواند باعث بزهکاری یک نوجوان شود. علاوه بر عوامل روانشناختی، می‌توان به عوامل مهم دیگری از جمله عوامل اجتماعی اشاره نمود که می‌تواند زمینه ساز بزهکاری در نوجوانان و جوانان شود. جامعه شناسان به تأثیر عوامل مستقیم و غیر مستقیم محیط و تراکم جمعیت و وضع مسکن در بروز بزهکاری توجه کرده اند. نقش شرایط اجتماعی و تعارضاتی که در چارچوب آن به وقوع می‌پیوندد، انکار ناپذیر است. طبقه اقتصادی فرد، در تمایل او به سمت بزهکاری بسیار حائز اهمیت است. فقر به عنوان یکی از عوامل مهم ارتکاب

¹ Marc Ansel.

جرائم از جمله سرقت و انحراف جنسی در افراد به ویژه نوجوانان و جوانان است. لذا در بررسی بزهکاری باید به تمام عوامل به وجود آورنده آن توجه شود (Reilly, 2012:76).

تفرید یا فردی کردن کیفر نهادی است که با کمتر از یک قرن سابقه در متون حقوقی کیفری به کار برده می شود. منظور از فردی کردن مجازات این است که در عین رعایت اصل قانونی و شخصی بودن مجازات، قاضی بتواند با رعایت اوضاع و احوال اجتماعی، جسمی و روانی مجرم، برای مجرمین متعددی که مرتکب جرم واحد شده اند، مجازات هایی متناسب با شخصیت ایشان تعیین نماید. وجود حداقل و حداکثر در مجازات ها، وجود مقرراتی برای عفو و تعلیق اجرای مجازات، وجود مقررات مربوط به اعمال کیفیات مشدده و مخففه از نشانه های بارز فردی کردن مجازات هستند. همچنین برای دستیابی به اصلاح مجرمی که کودکی بیش نیست و در مراحل اولیه شکل گیری است، اعمال تفاوت ضرورت دارد (Najafi Tavana, 2009:295).

ضرورت تشکیل این پرونده از آن جهت است که قاضی می تواند با مطالعه و بررسی آن، اشراف کافی به وضعیت کودک یا نوجوان تحت پیگرد پیدا کند و با فردی سازی تصمیمات خود، عکس العملی متناسب با شخصیت او اتخاذ نماید (Badri, 2016:53). درواقع در مرحله قضاوت لزوم توجه به فردی بودن مجازات بسیار حائز اهمیت است؛ اصلی که لازمه تشکیل پرونده شخصیت است. درحقوق کیفری ایران با توجه به قاعده "بما یراه الحاکم" بودن تعزیرات، بستر فردی سازی مجازات فراهم است (Ashouri & Azimzadeh, 2010:211).

اقتضائات دوران کودکی و نوجوانی به عنوان دوران شکل گیری شخصیت انسان ایجاب می کند که سیاست جنایی مقابله با بزهکاری اطفال متمایز از بزرگسالان باشد و به تناسب شرایط و روحیات اطفال سازماندهی شود. بر این اساس قانونگذار ایران در سال ۱۳۹۲ با تصویب قانون آیین دادرسی کیفری بر انجام این امر مهم همت گماشت. فصل نهم از بخش دوم قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ موارد "تحقیقات مقدماتی جرایم اطفال" از ماده ۲۸۵ تا ۲۸۷ و فصل ششم از بخش سوم با عنوان "رسیدگی در دادگاه اطفال و نوجوانان" از ماده ۴۰۸ تا ۴۱۷ را در بر می گیرد.

ابراهیمی در کتاب پرونده شخصیت در فرآیند کیفری ایران ضمن ضروری دانستن تشکیل پرونده شخصیت در کنار پرونده کیفری بزهکاران، به موانع تشکیل این پرونده نیز پرداخته است (Ebrahimi, 2010). سبز علی و همکاران در مقاله ای تحت عنوان آثار پرونده شخصیت در حقوق کیفری ایران به ارتباط میان تشکیل پرونده شخصیت و نهادهای قانونی مندرج در قانون مجازات

اسلامی از جمله تعلیق اجرای مجازات و آزادی مشروط پرداخته اند (sabzali et al, 2019). بدری در مقاله ای با عنوان دادرسی کیفری ویژه اطفال در حقوق ایران بیان نموده که شیوه دادرسی اطفال دارای وجوه افتراقی متعددی با شیوه دادرسی بزرگسالان می باشد، از جمله اینکه تشکیل پرونده شخصیت که حاوی اظهار نظرهای متخصصان مختلف علوم پزشکی، روانشناسی، مددکاری اجتماعی و جرم شناسی است، در کنار پرونده کیفری به منظور اتخاذ واکنش مناسب با شخصیت و منش طفل یا نوجوان ضرورت دارد (Badri, 2016). نجفی توانا نیز در مقاله ای با عنوان ضرورت تشکیل پرونده شخصیت در دادرسی اطفال بزهکار بیان می دارد که در مورد اطفال بزهکار، ضرورت شناخت طفل و تشکیل پرونده شخصیت از اهمیت بسزایی برخوردار است (Najafi Tavana, 2009). آشوری و عظیم زاده در مقاله ای با عنوان جایگاه پرونده شخصیت در فرآیند پیشگیری از پایدار شدن بزهکاری جوانان بیان می دارند که پرونده شخصیت، شناخت شخصیت جنایی را تسهیل می نماید و عوامل فردی و اجتماعی بزه زایی را که جوانان و نوجوانان جامعه در معرض آن هستند، روشن ساخته و متولیان امور کیفری را در تقویت روش های پیشگیری اولیه توانمند می نماید (Ashouri & Azimzadeh, 2013).

قربانی زیردهی در کتاب پرونده شخصیت در دادرسی اطفال و نوجوانان بزهکار به ضرورت تشکیل پرونده شخصیت در تمام مراحل دادرسی کیفری اطفال بزهکار پرداخته و بر لزوم تشکیل این پرونده در جهت پیشگیری خاص از بزهکاری اطفال تأکید نموده است (Ghorbani Zirdehi, 2014) اما تحقیقی که به بررسی موضوع از دیدگاه کارشناسان فعال در حوزه حقوق کودک و آشنا به مسائل حقوقی، اجتماعی و روحی و روانی اطفال پرداخته باشد، انجام نگردیده است، بنابراین لزوم پژوهش در باب موضوع تحقیق از دیدگاه کارشناسان احساس می شود.

هدف اصلی این تحقیق، بررسی لزوم تشکیل پرونده شخصیت در مورد اطفال و نوجوانان بزهکار در اجرای اصل فردی سازی کیفر با در نظر گرفتن شناخت ابعاد مختلف این پرونده (از لحاظ زیستی، روانی و اجتماعی) در نظام حقوقی و قضایی ایران است.

فرضیه های پژوهش

۱. تشکیل پرونده شخصیت در کنار پرونده کیفری، نقش بسزایی در رعایت اصل فردی شدن مجازات دارد.

۲. شناخت عوامل جرم زنا، در تشکیل پرونده شخصیت در راستای پرونده کیفری، تأثیر بسزایی در مبارزه با جرم دارد.
۳. نظر کارشناسان در تشکیل پرونده شخصیت تأثیر بسزایی دارد.
۴. تشکیل پرونده شخصیت، نقش مهمی در جامعه پذیری مجرمین دارد.

روش پژوهش و ابزار پژوهش

این پژوهش از نظر روش جزء پژوهش های توصیفی- همبستگی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری منتخب پژوهشگر متشکل از یکصد نفر از وکلای دادگستری، روانشناس و روانپزشک، جامعه شناس و مددکار اجتماعی زن، فعال در حوزه حقوق کودک می باشد. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه محقق ساخته است که سئوالات در طیف لیکرت بر مبنای چهار متغیر (شناخت عوامل جرم زنا، اثر بخشی نظر کارشناسان، فردی شدن مجازات و جامعه پذیری مجرم) می باشد. تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون تی تک متغیره در دو بخش توصیفی و تحلیلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

۱- فرآیند تشکیل پرونده شخصیت

آبزرواسیون^۱ به معنای معاینه، ملاحظه، مشاهده، اظهار عقیده کردن و نظر دادن است و اصطلاحاً عبارت است از مجموع تحقیقات و آزمایشات جامعه شناسی، روانشناسی و فیزیولوژیکی که برای شناسایی شخصیت بزهکار به کار می رود. آبزرواسیون ممکن است در محیط باز انجام شود. در این صورت فردی که مورد معاینه قرار می گیرد به زندگی عادی اجتماعی خود ادامه می دهد و مقامات قضایی به وسیله مددکاران اجتماعی، اطلاعات لازم را راجع به وضع خانوادگی، جسمی، روانی، محیط تفریحی، وضعیت اقتصادی و اشتغال، وضع مسکن و معاشرت های فرد متهم به دست می آورند. در این طریق مددکاران پیوسته با شخص متهم، خانواده، دوستان، کارفرمایان، مسئولین مدرسه، همسایگان و کلیه کسانی که در دایره معاشرت های او قرار دارند، در تماس هستند. آنها همچنین می توانند تحقیق را به تربیت تبدیل کنند و هر اقدامی که جهت رفع مشکلات، حل

¹ Observation.

اختلافات و پیشگیری از تکرار بزه لازم باشد انجام دهند؛ لذا پیوسته بحث اصلاح و تربیت فرد را در نظر داشته و در این راه او را مساعدت می نمایند.

در مواردی به علت حالت خطرناک طفل، آبروآسیون در محیط بسته انجام می گیرد، بدین ترتیب که قاضی دادگاه اطفال، نگهداری طفل در محیط بسته را مورد تصمیم قرار می دهد. این تحقیقات در مراکز دولتی، تربیتی و مراقبت و یا مؤسسات خصوصی که با کمک دولت تأمین می شوند، انجام می گیرد (NajafiTavana,2009:213). در این روش رئیس مرکز آبروآسیون، مددکاران اجتماعی، روان شناس، روانپزشک، مراقبین و تمام کسانی که با مددجو تماس دارند، بررسی ها و آزمایش های لازم را انجام می دهند و در پایان دوره در جلسه ای با حضور طفل یا نوجوان، پس از بررسی مندرجات پرونده شخصیت، پیش بینی خود را مبنی بر اصلاح یا عدم اصلاح وی اعلام داشته و روش مؤثری را در اصلاح و درمان طفل یا نوجوان پیشنهاد می کنند. این روش آبروآسیون سبب می شود متخصصین دائماً مددجو را در اختیار داشته باشند و بتوانند تمام رفتارهای او را مورد بررسی قرار دهند. همچنین به علت کار گروهی در تحقیقات، مددکاران می توانند از نظرات و عقاید همکاران خود در بررسی ها مطلع شوند (Danesh,2007:250). تحقیقات انجام شده در هر دو قسم در مجموعه ای جمع آوری می شوند که این مجموعه مستند و مکتوب را در نظام قضایی ایران "پرونده شخصیت" می نامند. برای تشکیل پرونده شخصیت تمام عواملی که در تکوین شخصیت متهم نقش داشته و او را به بزهکاری سوق داده است باید با نهایت دقت توسط متخصصین بررسی شود. از جمله تحقیقات و پژوهش های لازم در تشکیل پرونده شخصیت عبارت است از: تحقیقات و پژوهش های پزشکی، روانپزشکی و جامعه شناسی.

۱-۱- تحقیقات و پژوهش های پزشکی (آبروآسیون مبتنی بر زیست شناسی جنایی)

بررسی های تاریخی نشان می دهد که از ادوار بسیار قدیم، بعضی کوشش ها مصروف این امر بوده که بزهکاری را حالت افرادی تلقی می نمودند که دارای علائم و ویژگی های خاصی از لحاظ جسمانی و ظاهری هستند. اما بررسی جسم و ظاهر افراد به عنوان عامل پدید آورنده بزه، عمری کمتر از سه قرن دارد. اولین قدمی که در این زمینه برداشته شد، قیافه شناسی^۱ به عنوان یکی از پایه های رشته انسان شناسی بود. دومین مرحله مربوط به اندازه و شکل جمجمه و ارتباط آن با

¹ Morphology.

کثرت ارتکاب جرم بود. از قرن ۱۹ با پیدایش مکتب تحقیقی توسط سزار لمبروزو توجه به عوامل جسمی شکل جدیدی به خود گرفت و اثرات توارث بر شخص بزهکار مورد مطالعه قرار گرفت. این پزشک ایتالیایی در بررسی های خود به این نتیجه رسید که رابطه مستقیمی بین یک جسم نامتعادل و رفتارهای بزهکارانه وجود دارد. او معتقد بود بزهکاری از عوامل ارثی منشأ می گیرد؛ از قبیل آسیب های مغزی، نارسایی های غدد، عدم توازن کروموزوم ها و .... (Nourbaha, 1999:123). براساس مطالعات، فرزندان افرادی که دچار اعتیاد به مواد مخدر، الکل و بیماری هایی چون سفلیس، اختلالات عقلانی و هوشی، صرع، اختلالات خلقی و هنجاری می باشند، بیش از دیگران در معرض خطر بزهکاری هستند. جهت بررسی وضع سلامت متهم یا محکوم، پزشکان، آزمون شونده را از لحاظ ابتلاء به بیماری های مختلف، اعتیاد به مواد مخدر یا الکل و نیز عوامل ارثی از قبیل بیماری های جسمی، خصوصیات اخلاقی والدین، طرز رشد جسمی، تمایلات جنسی و غیره مورد آزمایش قرار می دهند (Najafi Tavana, 2009:155).

نتیجه آزمایش ها با تعیین نوع بیماری یا ناراحتی آزمون شونده در ورقه ثبت و ضمیمه پرونده می شود. بررسی ها و آزمایشات پیرامون مسائل مذکور چنانچه به طور علمی و تخصصی انجام شود و در پرونده شخصیت بزهکار ثبت گردد، می تواند الگوی دقیقی جهت درمان اطفال و نوجوانان بزهکار پیش روی مقام قضایی در تمام مراحل دادرسی قرار دهد (Shambayati, 2009:54).

۱-۲- تحقیقات و پژوهش های روانپزشکی (آبزرواسیون مبتنی بر روانشناسی جنایی)^۱

روانشناسی جنایی عبارت است از مطالعه و تحقیق در باب علل و ماهیت جرم، شخصیت مجرم و مطالعه احساس و انگیزه و همچنین حالات روانی خاص که سبب ارتکاب جرم می گردد. به عبارت دیگر، روانشناسی جنایی به امور روحی و روانی افراد می پردازد که منجر به وقوع بزهکاری می شود. شاید بهترین نظریه درباره شخصیت، توسط زیگموند فروید^۲ دانشمند اطریشی در سال ۱۸۹۵ مطرح شد که نه تنها در مورد شخصیت طبیعی مورد توجه است بلکه از جهت شخصیت غیر عادی به خصوص در مسائل جنایی و پیشگیری از جرائم، جوابگوی بسیاری از نکات حساس می باشد (Ibid:124). مطالعاتی که در این زمینه بعمل آمده مفید این حقیقت است که عدم تعادل روانی

¹ Criminal Psychology.

² Sigmund Freud.

موجد اختلال شخصیت اطفال و نوجوانان و در نتیجه دلالت آنان به ناهنجاری خواهد شد. آسیب های روانی موجب صدمه دیدن شخصیت بیمار و یقیناً باعث اختلال در رفتار وی می گردد. اختلالات ارگانیک مغزی در زمان خردسالی، می تواند موجب مشکلاتی در دوره های دبستان و دوران بلوغ در رفتار نوجوانان شده و زمینه ساز بزهکاری در آنها شود (Danesh,2007:237).

آنچه باید در آبرواسیون مبتنی بر روانشناسی جنایی، برای کشف نقیصه های شخصیت و پی بردن به عوامل روانی که فرد را به انجام بزهکاری دلالت نموده است مورد توجه قرار گیرد، بررسی مراحل رشد روانی طفل و نوجوان است؛ زیرا داشتن شخصیت متعادل منوط به گذران طبیعی دوره های رشد روانی می باشد. لذا مددکاران در ملاقات هایی که با خانواده مددجو دارند، طفل یا نوجوان را از لحاظ مراحل رشد مورد تحقیق قرار می دهند. آنها در جریان تحقیقات خود هرگونه رفتارهای پرخاشگرانه، افسردگی، استرس و ... که از کودکی در طفل وجود داشته یا در دوره ای از زندگی بروز نموده به عنوان عوامل موجد کجروی مورد بررسی قرار می دهند و در پرونده شخصیت طفل یا نوجوان درج می نمایند و چنانچه این رفتارها را ناشی از اختلالات روانی تشخیص دهند، بررسی های تخصصی تر را به متخصصین محول می نمایند.

۱-۳- تحقیقات و پژوهش های جامعه شناسی (آبرواسیون مبتنی بر جامعه شناسی جنایی)^۱

جامعه شناسان بر این باور هستند که چگونگی کنش و واکنش های منفی و مثبت افراد ناشی از نقش عوامل اجتماعی است. آنها بدون انکار عوامل فردی و درونی معتقدند که عوامل اجتماعی مساعد می تواند نقایص و نارسایی های جسمی و روانی را خنثی و سازگاری را موجب شوند. جامعه شناسی جنایی جرم را پدیده ای اجتماعی می داند که موجودیتش وابسته به عوامل خارجی است و بر فرد و اجتماع تأثیر می بخشد (Najafi Tavana,2010:46).

جامعه شناسان جنایی معتقد هستند بزهکاران در واقع آسیب دیدگان بهنجار یک جامعه نابهنجارند؛ افرادی که به لحاظ روانی و جسمی طبیعی بوده ولی به علت وضع ناهنجار جامعه خود دست به بزهکاری زده اند. تحقیقات انجام شده حاکی از آن است که رابطه قطعی بین بزهکاری اطفال و نوجوانان و نارسایی های محیط زندگی آنها وجود دارد (Ibid:104).

¹ Criminal Sociology.

کتله^۱ نخستین دانشمندی بود که توانست به کمک آمار، همبستگی محیط جغرافیایی و بزهکاری را نشان دهد. او در کتاب خود تحت عنوان "فیزیک اجتماعی یا بررسی توسعه استعدادها انسان" با بررسی علل و معلول ها به این موضوع پرداخت که جامعه مسئول کلیه جرائمی است که اتفاق می افتد، زیرا خود، آنها را به وجود می آورد و بزهکار تنها یک آلت اجرائی بیش نیست. انریکو فری^۲ در سال ۱۸۸۱ در کتاب "جامعه شناسی جنایی" به نقش عوامل جامعه شناختی و اجتماعی در تکوین جرم پرداخت. انریکو فری چنین مطرح نمود که بزهکاری با حد ثابت و معین در هر محیطی وجود دارد اما بعضی از مواقع به علت جنگ و قحطی به صورت ناگهانی بالا می رود و بعد از بازگشت اوضاع به حالت عادی، نرخ بزهکاری به حالت قبلی باز خواهد گشت. امیل دورکیم^۳ جامعه شناس فرانسوی در کتاب "خودکشی" عوامل اجتماعی و تأثیر محیط بر زندگی انسان ها و سوق دادن آنها به سوی بزهکاری را پر اهمیت خواند. او بزهکاری را نتیجه وجود ناهنجاری در رفتار مجرم توصیف می کند که خود نتیجه ضعف هنجارهای اجتماعی است. بعد از دورکیم که جرم را حاصل عوامل فرهنگی و اقتصادی می دانست؛ جامعه شناسان آمریکایی از جمله ساترلند^۴ با نظریه معاشرت ترجیحی و تورستن سلین^۵ با نظریه تعارض فرهنگ ها نظریات جامعه شناسانه او را دنبال کردند. ساترلند و سلین متأثر از تئوری "تضاد فرهنگی" دورکیم، به تأکید بر نقش عوامل اجتماعی و تضاد فرهنگی بر وقوع بزه پرداختند. آبروآسیون مبتنی بر جامعه شناسی جنایی، سعی در شناخت ویژگی های محیط جرم زا و مقایسه آن با محیط غیر جرم زا، بررسی بزهکاری در محیط های مختلف خانوادگی، آموزشی، کار به منظور شناخت شرایط و عواملی که فرد را به بزهکاری هدایت نموده است دارد. لذا مددکار اجتماعی برای تهیه پرونده شخصیت به تحقیق پیرامون خانواده، همسالان، وضعیت سواد، اقتصاد، شغل و ... طفل و نوجوان بزهکار می پردازد تا با بررسی آنها علت بروز بزه را در وی کشف نماید و همچنین با شرح موارد مذکور ذهن مقام قضایی را پیرامون وضعیت اجتماعی طفل روشن نماید تا با توجه به علت بزهکاری به اصدار حکم متناسب بپردازد (Ghorbani, 2014:110).

Zirdehi, 2014:110)

¹ Quetelet.

² Enrico Ferri.

³ Emile Durkheim.

⁴ Sutherland.

⁵ Sellin.

۲- جایگاه قانونی پرونده شخصیت در بزهکاری اطفال و نوجوانان

پرونده شخصیت به عنوان یکی از مهم ترین یافته های جرم شناسی بالینی، در تمام مراحل دادرسی کیفری شامل مرحله تحقیقات مقدماتی، رسیدگی و صدور حکم، اجرای حکم و همچنین مرحله پساکیفری می تواند مورد استفاده قرار گیرد.

۲-۱- پرونده شخصیت در مرحله تحقیقات مقدماتی

تحقیقات مقدماتی به عنوان مرحله ای از رسیدگی های کیفری، اهمیت بسیاری در شکل گیری و تهیه پرونده کیفری و تضمین اصل برائت دارد. تحقیقات مقدماتی مجموعه اقدامات قانونی است که از سوی بازپرس یا دیگر مقامات قضایی برای حفظ آثار و علائم و جمع آوری ادله وقوع جرم، شناسایی، یافتن و جلوگیری از فرار یا مخفی شدن متهم انجام می شود. تشکیل پرونده شخصیت در تحقیقات مقدماتی از این جهت حائز اهمیت است که قاضی تحقیق با ملاحظه مؤلفه های درونی، جسمی، خانوادگی و اجتماعی مرتکب، پی به انگیزه ها و علل مؤثر در وقوع جرم می برد و متناسب با شخصیت مجرم، بهترین قرار را صادر می نماید و قاضی در قالب اختیارات قضایی با ملاحظه پرونده مذکور می تواند مجازات را فردی نماید (Najafi Abrandabadi, 2011, 144). با عنایت به اهمیت تشکیل پرونده شخصیت در تحقیقات مقدماتی، تدوین کنندگان قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲، به پیش بینی تشکیل این پرونده در تحقیقات مقدماتی پرداخته اند. ماده ۲۰۳ قانون مذکور مقرر می دارد: در جرائمی که مجازات قانونی آنها سلب حیات، قطع عضو، حبس ابد و یا تعزیر درجه چهار و بالاتر است و همچنین در جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی که میزان دیه آنها ثلث دیه کامل مجنی علیه یا بیش از آن است، بازپرس مکلف است در حین انجام تحقیقات دستور تشکیل پرونده شخصیت متهم را به واحد مددکاری اجتماعی صادر نماید. این پرونده که به صورت مجزا از پرونده عمل مجرمانه تشکیل می گردد، حاوی مطالب زیر است:

الف- گزارش مددکار اجتماعی در خصوص وضع مادی، خانوادگی و اجتماعی متهم؛ ب- گزارش پزشکی و روانپزشکی.

ماده ۲۸۶ قانون آیین دادرسی کیفری نیز مقرر می دارد: علاوه بر موارد مذکور در ماده ۲۰۳ این قانون، در جرائم تعزیری درجه پنجم و شش نیز تشکیل پرونده شخصیت در مورد اطفال و نوجوانان توسط دادسرا یا دادگاه اطفال و نوجوانان الزامی است.

۲-۲- پرونده شخصیت در مرحله رسیدگی و صدور حکم

در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲، اطفال زیر ۹ سال شمسی فاقد مسئولیت کیفری هستند. در بزهکاری اطفال ۹ تا ۱۵ سال شمسی نیز قانونگذار به قاضی اختیار تعیین مجازات نمی دهد. در مورد این اطفال بدون در نظر گرفتن جنسیت آنها، قاضی پس از تحقیق و بررسی در اوضاع و احوال و شخصیت آنان و تشکیل پرونده شخصیت اقدام به صدور حکم بر مبنای مواد قانونی مربوط به آنها می نماید. طبق قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲، هنگامی که نوجوانی مرتکب جرم تعزیری می شود و با صدور کیفرخواست، مجرمیت او محرز می گردد، در دادگاه اطفال و نوجوانان مورد رسیدگی و اصدار حکم قرار می گیرد. مطابق این قانون نوجوان ۱۵ ساله که هنوز شخصیتش کاملا شکل نگرفته را همانند بزرگسالان مجازات نمی کنند. مقنن با توجه به اصل تفرید اقدام به قانونگذاری نموده و قاضی کیفری را موظف به رسیدگی به بزه ارتكابی نوجوان با توجه به ویژگی های فردی و اجتماعی او و صدور حکم متناسب با پرونده شخصیت وی نموده است.

۲-۳- پرونده شخصیت در مرحله اجرای حکم

با صدور حکم، مجازات قانونی برای اجراء در حق محکوم علیه مشخص می شود. اجرای مجازات از اصلی ترین مراحل نظام عدالت کیفری است. یکی از حقوق بزهکار، خصوصا وقتی طفل یا نوجوان مورد مجازات قرار می گیرد، توجه به اوضاع و احوال جسمی، روحی، خانوادگی، اجتماعی او و آینده ای که اجرای مجازات برای او رقم می زند، می باشد. اجرای کیفر به شیوه اصولی و متناسب با شخصیت اطفال و نوجوانان، می تواند به اصلاح و تربیت و بازپروری آنها بیانجامد و طفلی که روزی مخالفت با هنجارها را برگزیده، دوباره جامعه پذیر شده به آغوش جامعه بازگردد تا از یک ناهنجاری و فعل مجرمانه کوچک به پرتگاه جرائم شدیدتر و پدیده پایداری در بزهکاری راه نیابد. در قوانین کیفری ایران، در مرحله اجرای مجازات حبس و به منظور شناسایی زندانیان، جهت طبقه بندی آنان پرونده شخصیت ضروری دانسته شده است. طبق آیین نامه قانونی و مقررات اجرایی سازمان زندان ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، شناسایی شخصیت مجرمین و تفکیک و طبقه بندی

آنان در زندان ها رکن اساسی اجرای روش های اصلاحی، تربیتی و درمانی است. بنابراین در مرحله اجرای کیفر، فردی کردن مجازات بیشتر در استفاده از طبقه بندی محکومان، آزادی مشروط و عفو و بخشودگی نمود پیدا می کند. در اجرای مجازات حبس برای نیل به هدف اجرای مجازات که همانا اصلاح فرد می باشد، موضوعی مهم تر از طبقه بندی صحیح نمی تواند نظام عدالت کیفری را به مقصود برساند. این امرمهم بر عهده شورای طبقه بندی است. لذا بر طبق پرونده شخصیت و نظر شورای طبقه بندی، مکان نگهداری طفل یا نوجوان بزهکار در کانون اصلاح و تربیت مشخص می گردد.

۲-۴- پرونده شخصیت در مرحله پس از خروج از نظام عدالت کیفری

در راستای اصلاح و تربیت زندانیان با هدف پیشگیری از وقوع جرم مطابق آیین نامه مراکز مراقبت بعد از خروج، اداره مراقبت بعد از خروج در مرکز هر استان موظف به حمایت های مادی و معنوی نسبت به مددجویان آزاد شده می باشد. انجام اموری همچون ایجادزمینه لازم جهت کارآموزی، اشتغال، ادامه تحصیل، ازدواج، تأمین مسکن، ارائه خدمات آموزشی، بهداشتی و درمانی، اجتماعی و حقوقی، فرهنگی و مذهبی، تأسیس صندوق حمایت از مددجویان و فراهم نمودن زمینه مساعد جهت بازگشت به یک زندگی سالم اجتماعی بر عهده ادارات مذکور گذارده شده است. مراقبت و حمایت پس از خروج، به عنوان عامل اصلی و تعیین کننده در تکرار جرم و یا ترک بزهکاری از اهمیت خاصی برخوردار است. مهم ترین آثار اجرایی که تشکیل پرونده شخصیت در مرحله پساکیفری دارد آن است که باعث می شود مددجو به حال خود رها نشده و طبق آموزشی که در زندان بر اساس استعداد و توانایی های خود و منطبق با ویژگی های شخصیتی خود دیده است، مشغول به کار شود. بنابراین پرونده شخصیت در این مرحله باعث ادامه فرآیند اصلاح مجرم و بازپذیری اجتماعی او می گردد.

یافته های پژوهش

۱- یافته های توصیفی

در این پژوهش جامعه آماری منتخب پژوهشگر، ۱۰۰ نفر از کارشناسان زن، فعال در حوزه حقوق کودک می باشند.

جدول ۱- توزیع جامعه آماری بر اساس مشخصات فردی

مشخصات فردی	فراوانی	درصد
مدرک تحصیلی	کارشناسی	۱۰
	کارشناسی ارشد	۳۴
	دکتری	۵۶
سن	بین ۲۵-۳۵	۱۲
	بین ۳۵-۴۵	۳۵
	بالای ۴۵ سال	۵۳
وضعیت تاهل	مجرد	۱۶
	متاهل	۸۴
جمع کل	۱۰۰	۱۰۰

بر اساس داده های جدول ۱، از نظر سنی بیشترین مشارکت کنندگان (۵۳ درصد) بالای ۴۵ سال بودند.

۲- یافته های استنباطی

۲-۱- بررسی فرضیه نخست: تشکیل پرونده شخصیت در کنار پرونده کیفری، نقش بسزایی در رعایت اصل فردی شدن مجازات دارد.

جدول ۲- پارامترهای مربوط به فرضیه نخست (فردی شدن مجازات)

انحراف از میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد	فرضیه نخست
۰/۱۱	۱/۰۵	۱۹/۰۲	۱۰۰	فردی شدن مجازات

جدول ۳- آزمون تی مربوط به فرضیه نخست

مقدار احتمال	درجه آزادی	مقدار آزمون	فرضیه نخست
۰/۰۰۰	۹۹	۶۱/۸۷	فردی شدن مجازات

با توجه به نتیجه به دست آمده $\text{sig} = 0/000$ در سطح معنی دار یک درصد فرضیه مورد نظر تأیید می گردد و می توانیم در مورد فرضیه نخست به یقین بیان نماییم که پاسخ گویان نسبت به این فرضیه نظر مثبت داشته اند.

۲-۲- بررسی فرضیه دوم: شناخت عوامل جرم زا در تشکیل پرونده شخصیت در راستای پرونده کیفری، تأثیر بسزایی در مبارزه با جرم دارد.

جدول ۴- پارامترهای مربوط به فرضیه دوم (شناخت عوامل جرم زا)

انحراف از میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد	فرضیه دوم
۰/۱۲	۱/۱۶	۱۶/۹۲	۱۰۰	شناخت عوامل جرم زا

جدول ۵- آزمون تی مربوط به فرضیه دوم

مقدار احتمال	درجه آزادی	مقدار آزمون	فرضیه دوم
۰/۰۰۰	۹۹	۳۸/۰۸	شناخت عوامل جرم زا

با توجه به نتیجه به دست آمده $\text{sig} = 0/000$ در سطح معنی دار یک درصد فرضیه مورد نظر تأیید می گردد و می توانیم در مورد فرضیه دوم به یقین بیان نماییم، آگاهی نسبت به عوامل جرم زا تأثیر بسزایی در کاهش و مبارزه با جرم دارد.

۲-۳- بررسی فرضیه سوم: نظر کارشناسان در تشکیل پرونده شخصیت تأثیر بسزایی دارد.

جدول ۶- پارامترهای مربوط به فرضیه سوم (اثر بخشی)

انحراف از میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد	فرضیه سوم
۰/۱۰	۰/۹۹	۱۷/۳۲	۱۰۰	اثر بخشی

جدول ۷- آزمون تی مربوط به فرضیه سوم

مقدار احتمال	درجه آزادی	مقدار آزمون	فرضیه سوم
۰/۰۰۰	۹۹	۴۸/۵۰	اثر بخشی

با توجه به نتیجه به دست آمده $\text{sig} = 0/000$ در سطح معنی دار یک درصد فرضیه مورد نظر تأیید می گردد و می توانیم در مورد فرضیه سوم به یقین بیان نماییم که پاسخ گویان، اثر بخشی نظر کارشناسان را در تشکیل پرونده شخصیت تأیید کرده اند.

۲-۴- بررسی فرضیه چهارم: تشکیل پرونده شخصیت، نقش مهمی در جامعه پذیری

مجرمین دارد.

جدول ۸- پارامترهای مربوط به فرضیه چهارم (جامعه پذیری)

انحراف از میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد	فرضیه چهارم
۰/۱۱	۱/۰۵	۱۸/۱۹	۱۰۰	جامعه پذیری

جدول ۹- آزمون تی مربوط به فرضیه چهارم

مقدار احتمال	درجه آزادی	مقدار آزمون	فرضیه چهارم
۰/۰۰۰	۹۹	۵۴/۱۳	جامعه پذیری

با توجه به نتیجه به دست آمده $\text{sig} = 0/000$ در سطح معنی دار یک درصد فرضیه مورد نظر تأیید می گردد و می توانیم در مورد فرضیه چهارم به یقین بیان نماییم که پاسخ گویان نسبت به این فرضیه نظر مثبت داشته اند.

۳- بررسی فرضیات تحقیق براساس فراوانی توزیع گروه نمونه

۳-۱- فراوانی توزیع گروه نمونه نسبت به سؤال تأثیر پرونده شخصیت در فردی شدن مجازات چه میزان است؟

جدول ۱۰- فراوانی توزیع گروه نمونه نسبت به سؤال تأثیر پرونده شخصیت در فردی شدن

مجازات و میزان آن

درصد تجمعی	درصد	فراوانی	طیف ۵ گزینه ای
۱۰۰	۸۲/۸	۴۱۴	کاملاً موافق
۱۷/۲	۱۴/۸	۷۴	موافق
۲/۴	۲/۴	۱۲	نظری ندارم
۰	۰	۰	مخالف
۰	۰	۰	کاملاً مخالف
	۱۰۰	۵۰۰	جمع

بر اساس جدول فوق نظر پاسخ دهندگان در مورد فردی شدن مجازات ۸۲/۸ درصد کاملاً موافق، ۱۴/۸ درصد موافق و ۲/۴ درصد نظری نداشته اند.

۳-۲- فراوانی توزیع گروه نمونه نسبت به سؤال، شناخت عوامل جرم زا در تشکیل پرونده شخصیت چه میزان مؤثر است؟

جدول ۱۱- فراوانی توزیع گروه نمونه نسبت به سؤال شناخت عوامل جرم زا در تشکیل پرونده

شخصیت

درصد تجمعی	درصد واقعی	درصد	فراوانی	طیف ۵ گزینه ای
۱۰۰	۴۰/۸	۴۰/۸	۲۰۴	کاملاً موافق
۵۹/۲	۵۸	۵۸	۲۹۰	موافق
۰	۰	۰	۰	نظری ندارم
۱/۲	۱/۲	۱/۲	۶	مخالف
۰	۰	۰	۰	کاملاً مخالف
	۱۰۰	۱۰۰	۵۰۰	جمع

بر اساس جدول فوق نظر پاسخ دهندگان در مورد شناخت عوامل جرم زا نسبت به پرونده شخصیت، ۴۰/۸ درصد کاملاً موافق، ۵۸ درصد موافق و ۱/۲ درصد مخالف بوده اند.

۳-۳- فراوانی توزیع گروه نمونه نسبت به سؤال، نظر کارشناسان و متخصصین چه میزان در تشکیل پرونده شخصیت مؤثر است؟

جدول ۱۲- فراوانی توزیع گروه نمونه نسبت به سؤال تأثیر نظر کارشناسان در تشکیل پرونده

شخصیت

درصد تجمعی	درصد	فراوانی	طیف ۵ گزینه ای
۱۰۰	۴۶/۴	۲۳۲	کاملاً موافق
۵۳/۶	۵۳/۶	۲۶۸	موافق
۰	۰	۰	نظری ندارم
۰	۰	۰	مخالف
۰	۰	۰	کاملاً مخالف
	۱۰۰	۵۰۰	جمع

بر اساس جدول فوق نظر پاسخ دهندگان در مورد اثر بخشی نظر کارشناسان و متخصصین، ۴۶/۴ درصد کاملاً موافق و ۵۳/۶ درصد نیز موافق می باشند.

۳-۴- فراوانی توزیع گروه نمونه نسبت به سؤال آیا تشکیل پرونده شخصیت، تأثیری در جامعه پذیری بزهکاران دارد؟

جدول ۱۳- فراوانی توزیع گروه نمونه نسبت به سؤال جامعه پذیری بزهکاران با استفاده از پرونده شخصیت

درصد تجمعی	درصد	فراوانی	طیف ۵ گزینه ای
۱۰۰	۶۷/۶	۳۳۸	کاملاً موافق
۳۲/۴	۲۸/۶	۱۴۳	موافق
۳/۸	۳/۸	۱۹	نظری ندارم
۰	۰	۰	مخالف
۰	۰	۰	کاملاً مخالف
	۱۰۰	۵۰۰	جمع

مطابق جدول فوق نظر پاسخ دهندگان در مورد جامعه پذیر شدن بزهکاران، ۶۷/۶ درصد کاملاً موافق، ۲۸/۶ درصد موافق و ۳/۸ درصد نظری نداشتند.

۴- نتیجه گیری

۴-۱- خلاصه یافته های تحقیق

در این تحقیق ۱۰۰ درصد پاسخگویان را زنان تشکیل داده اند که از این آمار، ۱۶ درصد مجرد و ۸۴ درصد متأهل بوده اند. ۱۲ درصد از پاسخگویان در رده سنی ۲۵-۳۵ سال، ۳۵ درصد بین ۳۵-۴۵ سال و ۵۳ درصد بالای ۴۵ سال می باشند. از نظر سطح تحصیلات، ۱۰ درصد پاسخگویان دارای مدرک کارشناسی، ۳۴ درصد دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۵۶ درصد دارای مدرک دکتری می باشند.

۴-۲- نتایج فرضیه های تحقیق

فرضیه نخست: تشکیل پرونده شخصیت در راستای پرونده کیفری، نقش بسزایی در رعایت اصل فردی شدن مجازات دارد.

با توجه به سطح معنی داری (sig) به دست آمده از رگرسیون که برابر $0/000$ می باشد و از آنجایی که این مقدار پایین تر از سطح خطای استاندارد $0/05$ می باشد، لذا تأثیر آماری معناداری مشاهده می شود. $82/8\%$ کاملاً موافق، $14/8\%$ موافق و $2/4\%$ نیز نظری نداشتند.

فرضیه دوم: شناخت عوامل جرم زا در تشکیل پرونده شخصیت در کنار پرونده کیفری، تأثیر بسزایی در مبارزه با جرم دارد.

با توجه به سطح معنی داری (sig) به دست آمده از رگرسیون که برابر $0/000$ می باشد و از آنجایی که این مقدار از سطح خطای استاندارد $0/05$ پایین تر می باشد، لذا تأثیر آماری معناداری بین فرضیه شناخت عوامل جرم زا در تشکیل پرونده شخصیت در مبارزه با جرم به چشم می خورد. $40/8\%$ کاملاً موافق و $59/2\%$ موافق و $1/2\%$ نیز مخالف بودند.

فرضیه سوم: نظر کارشناسان در تشکیل پرونده شخصیت، تأثیر بسزایی دارد.

در بررسی انجام شده با سطح معنی داری ($sig=0/000$) تأثیر مثبت و معناداری ملاحظه می گردد. لذا نظر کارشناسان روانشناس، جامعه شناس، مددکاران اجتماعی و همچنین حقوقدانان همگی می تواند گویای این واقعیت باشد که تمامی مراحل زندگی شخص مورد بررسی قرار می گیرد و در نتیجه قاضی با دید باز تری مجازات را تعیین می نماید. $46/4\%$ درصد کاملاً موافق و $53/6\%$ درصد نیز موافق بودند.

فرضیه چهارم: تشکیل پرونده شخصیت، نقش مهمی در جامعه پذیری مجرمین دارد.

با توجه به سطح معنی داری (sig) به دست آمده از رگرسیون که برابر $0/000$ می باشد و از آنجایی که این مقدار پایین تر از سطح خطای استاندارد $0/05$ می باشد، لذا تأثیر آماری معناداری مشاهده می شود. $67/6\%$ درصد کاملاً موافق، $28/6\%$ درصد موافق و $3/8\%$ درصد نیز نظری نداشتند. لذا پس از خروج طفل یا نوجوان بزهکار از کانون اصلاح و تربیت، با توجه به پرونده شخصیت، نظارت بر وضعیت زندگی او موجب می شود تا از ارتکاب مجدد بزه توسط طفل یا نوجوان جلوگیری شود.

نتیجه اینکه باید این واقعیت را پذیرفت که هر جرمی دارای عواملی است که بر شخصیت افراد تأثیر نامطلوب می گذارد و او را مجبور به ارتکاب جرم می نماید. لذا وظیفه نظام عدالت کیفری تنها کیفر نمودن مرتکب عمل ضد اجتماعی نیست، بلکه شناسایی شخصیت آنهاست که نظام عدالت

مدار را به امر اصلاح بزهکاران معطوف و آنها را از تکرار در بزهکاری، خصوصاً در بزهکاران پیش رس مصون می‌دارد. روحیه حساس و آسیب پذیر اطفال و نوجوانان ایجاب می‌نماید تا برخورد با آنها کاملاً فردی و به فراخور شخصیت آنها صورت گیرد. قانونگذار ایران لزوم توجه به شخصیت بزهکاران را خصوصاً در مورد افراد زیر ۱۸ سال، با وضع راهکارهای واکنشی که در بسیاری از موارد دور از تنبیه و سزادهی هستند به روشنی مشخص کرده است. پرونده شخصیت ضمن تبیین اصل تناسب جرم و کیفر مناسب، اجرای عدالت را میسر نموده و اهداف مجازات‌ها را که همانا بازسازی و اصلاح بزهکاران است بهتر تأمین می‌نماید. پرونده شخصیت را می‌توان به عنوان ابزار اصلی فردی سازی کیفر در نظام عدالت اطفال و نوجوانان در راستای تحقق اهداف پیشگیرانه بزهکاری، ضروری و غیر قابل اجتناب دانست که می‌تواند متضمن نتایج سودمندی در یک نظام عدالت ترمیمی و احیاء گر باشد.

References

- Ashouri & Azimzadeh (2013). Position of personality profile in the process of prevention of stabilization of criminality in juveniles. *Private law studies*. 43(1).195-213.
- Badri, Ali (2016). *Juvenile Criminal Proceedings in Iranian Law*. Fasl Nameh Elmi Hoghoughi Ghanoon Yar.4(13).53-70.
- Danesh, Taj zaman (2007). *Prisoners' rights and prison science*. University of Tehran.
- Ghorbani Zirdehi Pegah (2014). *Personality file in the adolescent delinquents adjudication with a comparative approach to criminal justice system of the state of California*. Tehran. Javdaneh.
- Karimi, Yousef (2005). *Personality psychology*. Tehran. Payame Nour.
- Mazlouman, Reza (1977). *Criminology*. Tehran. University of Tehran.
- Najafi Abrandabadi, Ali Hossein (2011). *Discussions in criminal law sciences. Lectures of criminology*. Academic year 2010-2011.1-180.
- Najafi Tavana, Ali (2009). *Juveniles delinquency*. Tehran. Amouzesh and Sanjesh.
- Najafi Tavana, Ali (2010). *The Necessity of personality file formation in juvenile delinquent trial*. *Journal of family research*.5(2),293-319.
- Najafi Tavana, Ali (2010). *Criminology*. Tehran. Education and Assessment.
- Nourbaha, Reza. (1999). *Field of criminology*. Tehran. Gang-e-danesh.

-Reilly, James. (2012). Risk and protective factors of delinquency: Perspectives from professionals working with youth. Master of social work clinical research papers.5(76),1-88.

-Shambayati, Houshang (1995). Public criminal law. Tehran.Vistar.

-Shambayati, Houshang (2009). Juvenile delinquency. Tehran. Majd.

